

L'ús del català als articles en la *Revista d'Innovació i Recerca en Educació*: una anàlisi crítica

The use of Catalan in papers published in *Revista d'Innovació i Recerca en Educació*: A critical analysis

Francesc Martínez-Olmo^a
Felipe González-Catalán^b

^aInstitut de Desenvolupament Professional, Universitat de Barcelona
A/e: fmartinezo@ub.edu
<https://orcid.org/0000-0002-9719-2808>

^bInstitut de Desenvolupament Professional, Universitat de Barcelona
A/e: felipe.gonzalez.c@ub.edu
<https://orcid.org/0000-0003-1153-1723>

Data de recepció de l'article: 14 de gener de 2025

Data d'acceptació de l'article: 2 de març de 2025

Data de publicació de l'article: 3 de novembre de 2025

DOI: 10.2436/20.3007.01.228

Copyright © 2025

Francesc Martínez-Olmo i Felipe González-Catalán. Aquest article és d'accés lliure subjecte a la llicència Creative Commons Reconeixement –No Comercial–Sense Obra Derivada 4.0 Internacional. Per a més informació consulteu: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.es>

Resum

L'ús del català en la publicació científica és essencial per mantenir la diversitat lingüística i preservar les llengües minoritàries. Publicar en català, especialment en àmbits com la innovació i la recerca educativa, com fa la *Revista d'Innovació i Recerca en Educació* (REIRE) de la Universitat de Barcelona, ofereix avantatges com la connexió amb la comunitat local i la normalització del català en la ciència. L'objectiu d'aquest article és explorar els avantatges i reptes de publicar en català, especialment en el camp de la innovació i la recerca en educació, descriure com ha evolucionat la freqüència del seu ús i discutir algunes possibles propostes.

Des del 2008, REIRE ha publicat 300 articles, amb un 22 % en català. Tot i una tendència negativa en l'ús del català des del 2012 en aquesta revista, hi ha hagut repunts puntuals que indiquen un interès continuat per part dels autors.

Per revertir aquesta situació, és necessari promoure estratègies de suport institucional per augmentar la presència del català en la publicació científica, incloent-hi, per exemple, l'ús de traducció automàtica per millorar l'accessibilitat i la visibilitat internacionals, tot i la limitació en la precisió de la traducció, especialment pel que fa al context cultural.

Paraules clau

Diversitat lingüística, llengua minoritària, publicació científica, recerca educativa, suport institucional, traducció automàtica, català.

Abstract

The use of Catalan in scientific publications is essential for the maintenance of linguistic diversity and the preservation of minority languages. Publishing in Catalan, especially in such fields as educational innovation and research, just as is done by *Revista d'Innovació i Recerca en Educació* (REIRE, Journal of Educational Innovation and Research) of the University of Barcelona (UB), offers such advantages as connecting with the local community and normalising the Catalan language in science. The aims of this article are to explore the advantages and challenges of publishing in Catalan, especially in the field of educational innovation and research; to describe how the frequency of use of Catalan has evolved; and to discuss some possible proposals.

Since 2008, REIRE has published 300 articles, 22% of which in Catalan. Despite a negative trend in the use of Catalan in this journal since 2012, there have been occasional increases, indicating continued interest from authors.

To reverse this situation, it is necessary to promote institutional support strategies for increasing the presence of Catalan in scientific publications. These strategies include, for example, the use of automatic translation to improve accessibility and international visibility, despite the limitations in translation accuracy, especially with respect to cultural context.

Keywords

Linguistic diversity, minority languages, scientific publishing, educational research, institutional support, automatic translation, Catalan language.

Com fer referència a aquest article / How to cite this article:

Martínez-Olmo, F., i González-Catalán, F. (2025). L'ús del català als articles en la *Revista d'Innovació i Recerca en Educació*: una anàlisi crítica. *Revista Catalana de Pedagogia*, 28, 113-124. <https://doi.org/10.2436/20.3007.01.228>

1. Introducció

L'ús del català com a llengua de publicació científica és un tema de gran rellevància en el context de la diversitat lingüística i la preservació de les llengües minoritàries. A continuació, explorem els avantatges i els reptes associats amb la publicació d'articles científics en català, especialment en el camp de la innovació i la recerca en educació, focus de la *Revista d'Innovació i Recerca en Educació* (REIRE), que publica l'Institut de Desenvolupament Professional (IDP) de la Universitat de Barcelona (UB).

La publicació científica en llengües locals, com el català, contribueix a la diversitat lingüística i cultural en la ciència. Segons la Iniciativa de Hèlsinki sobre el multilingüisme en la comunicació acadèmica (Federation of Finnish Learned Societies et al., 2019), és essencial promoure l'ús de llengües locals per garantir l'accés equitatiu al coneixement i fomentar la inclusió de perspectives diverses (Casanova i Roca, 2023). Un dels principals reptes, però, en aquesta tasca, és la dominància de l'anglès com a llengua franca en la ciència, la qual cosa pot limitar la visibilitat i l'impacte de les publicacions en català en l'àmbit internacional (Bertranpetit i Busquets, 2023). Així, quan la ciència es comunica en la llengua local, com és el cas del català, els resultats de la recerca poden arribar amb més facilitat a col·lectius que, d'una altra manera, podrien quedar exclosos dels processos d'innovació i generació de coneixement.

L'ús del català en la recerca científica és un tema que ha generat debat i reflexió durant les últimes dècades. Encara que tècnicament el català és una llengua madura per expressar conceptes científics gràcies a l'esforç de persones i organitzacions com el TERMCAT, la seva presència en la comunicació científica no és prou estesa. Aquest fet fa qüestionar-se per què no es fa servir més el català per a la ciència (Bertranpetit i Busquets, 2023). Segons Stockemer i Wigginton (2019), la creença que «publicar en anglès augmenta la reputació del treball elaborat» és el principal incentiu per utilitzar aquest idioma, encara que no sigui la llengua nadiua dels autors. A més, escriure en anglès podria estar motivat perquè és una de les llengües més parlades mundialment i també perquè es creu que és més fàcil que un article aparegui en bases de dades internacionals si està escrit en aquest idioma. No obstant això, cal no perdre de vista que la ciència i, per tant, la generació de coneixement emergeixen de contextos socials en què participen diferents agents. En aquest marc, la producció científica s'insereix en espais en què diversos subjectes, amb llengües i cultures diferents, interactuen amb el coneixement; en conseqüència, no es pot esperar que l'anglès sigui l'únic referent en l'àmbit científic (Sivertsen, 2018).

Malgrat aquest repte, la publicació en català ofereix diversos avantatges. Permet una major connexió amb la comunitat local i facilita la transferència de coneixement a contextos educatius específics. A més, contribueix a la normalització del català com a llengua de ciència i educació (Recerca i Universitats, 2022). La dicotomia entre la recerca

d'impacte internacional i la difusió local, però, és una constant en el debat sobre l'ús del català en la ciència. Per una banda, tal com s'ha comentat, es considera que la recerca d'excel·lència ha de publicar-se en anglès per assegurar-ne la difusió i l'impacte en la comunitat acadèmica global. Per altra banda, en canvi, es defensa la necessitat de divulgar la recerca en català per fer-la accessible a la població local i contribuir a la normalització lingüística i al desenvolupament cultural (Casanova i Roca, 2023).

Per tot això, cal implementar i mantenir estratègies que promoguin l'ús del català en la publicació científica, com, per exemple, el sosteniment de les revistes acadèmiques de prestigi en català, el suport institucional per a la publicació en aquesta llengua, i la promoció de la col·laboració internacional que inclogui la publicació multilingüe (Massaguer Comes et al., 2021). Amb això, és rellevant pensar en espais de difusió del coneixement en aquesta línia, de manera tal que aquestes instàncies puguin configurar-se, en alguna mesura, com a aportacions per promoure, per exemple, polítiques comunitàries que promoguin el desenvolupament i la comunicació científica en català i hi donin suport.

Així, l'ús del català en la publicació d'articles científics, en aquest cas concret sobre innovació i recerca en educació, també és fonamental per a la diversitat lingüística i cultural en la ciència. És necessari que els investigadors tinguin consciència de la importància de la comunicació de la recerca tant a escala internacional com local, i que siguin conscients de la importància de la difusió de la recerca en l'àmbit local i en la llengua pròpia (Márquez i Porras, 2020), ja que aquesta és una responsabilitat social de les persones autores dels treballs científics.

2. Context de l'experiència

La revista REIRE pretén ser un espai de consulta i difusió de la recerca i la innovació educatives, en els seus diferents nivells i àmbits del desenvolupament professional, i s'adreça a investigadors, acadèmics, mestres, professors, administradors, especialistes i estudiants de doctorat. Com a mitjà de comunicació, es proposa aprofitar les possibilitats de la xarxa per oferir un espai de documentació obert permanentment, proporcionar canals d'interacció a la comunitat educativa i facilitar la publicació de materials que incorporin formats diversos i elements multimèdia.

Aquesta revista publica periòdicament des del 2008 dos números en cada volum anual. Aquesta periodicitat permet una difusió constant i actualitzada de treballs duts a terme en el camp de l'educació, ja sigui en format d'estudis, tendències, recerques o innovacions. Tots els treballs es difonen amb el títol, el resum i les paraules clau en català, en castellà i en anglès, però el cos de l'article es publica només en una d'aquestes tres llengües, la que decideixin els autors. Així es pretén afavorir la diversitat lingüística i l'accessibilitat internacional.

REIRE manté la política d'enviar el text als Serveis Lingüístics de la Universitat per revisar la correcció dels articles sencers escrits en català abans de publicar-los. Aquesta revisió assegura la qualitat lingüística dels articles i contribueix a la seva claredat i rigor acadèmic. El cost d'aquesta política el cobreix l'IDP, amb l'ajut de convocatòries específiques del Vicerectorat de Recerca per a les revistes científiques reconegudes per la UB. Aquest suport financer permet mantenir la política de revisió lingüística sense càrrec addicional per als autors, la qual cosa fomenta la publicació de treballs de qualitat.

La revista segueix un procés de doble revisió cega, cosa que assegura la qualitat i el rigor dels articles publicats. Aquest procés implica que tant els autors com els revisors romanguin anònims, fet que garanteix una avaluació objectiva i imparcial. No obstant això, aquest sistema comporta el repte addicional per al Comitè Editorial de trobar revisors especialitzats en les temàtiques específiques dels treballs enviats, especialment quan aquests estan escrits en català. Aquesta dificultat pot retardar el procés de revisió, però es fa així per mantenir els estàndards acadèmics de la revista.

D'acord amb les dades que proporciona Google Analytics (eina d'anàlisi web desenvolupada per Google LLC), a tall d'exemple, de l'1 de gener al 31 de desembre de 2024, la majoria de les consultes al web de REIRE provenen d'Espanya, sobretot de Catalunya, però també hi ha una presència important d'usuaris de l'Amèrica Llatina (Perú, Equador, Colòmbia, Mèxic) i d'altres regions internacionals (Regne Unit i Suècia). Aquesta diversitat reflecteix l'abast global de la revista, amb un fort focus en el món hispanoparlant.

3. Resultats

S'ha considerat oportú analitzar algunes dades bibliomètriques per veure en quina situació es troba l'ús del català en els articles que es publiquen en la revista. En aquest treball només es comenten els aspectes relacionats amb l'idioma de l'article com a obra sencera.

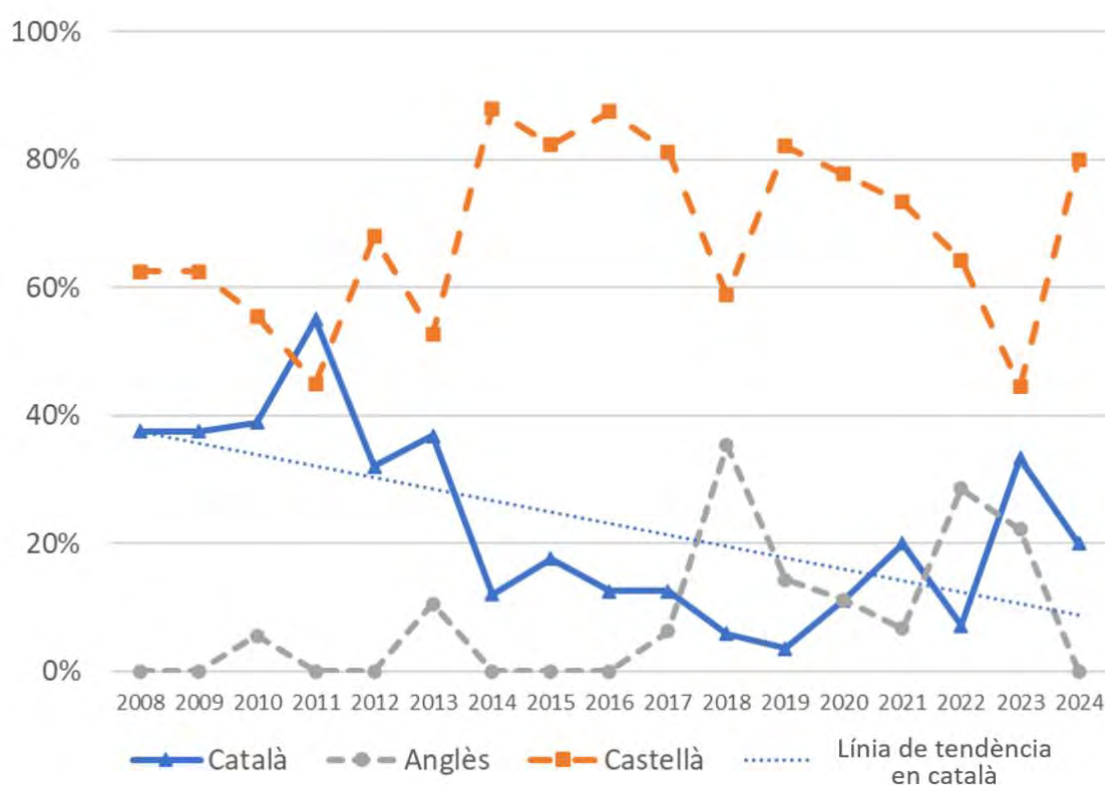
La quantitat d'articles publicats a REIRE des del primer número, publicat el 2008, fins al 2024 és de 300. De tots aquests, globalment, el 70 % són en castellà, el 22 % en català i la resta (8 %) en anglès. Aquestes dades mostren una clara preferència pel castellà com a llengua de publicació. D'aquí es pot veure que l'ús del català com a llengua per a la difusió de la recerca i la innovació educativa a REIRE gairebé arriba a una quarta part del volum d'articles, fet que indica una presència significativa del català en la revista, tot i que no és la llengua predominant. L'evolució anual d'aquestes dades es pot visualitzar a la figura 1.

L'anàlisi més detallada permet comprovar que durant els dos primers anys es va mantenir un percentatge entre castellà i català de 62 i 38, respectivament (no es va publicar cap article en anglès). Això significa que en més d'una tercera part dels articles els autors van preferir utilitzar el català per difondre els seus treballs.

En els dos anys posteriors, la quantitat d'articles en català va créixer considerablement fins a comportar, l'any 2011, més de la meitat dels articles (55 %). Aquest valor va ser el més elevat de tota la sèrie analitzada, i se'n destaca un augment notable en l'ús del català. A partir de l'any 2012, l'ús del català va anar decaient fins al valor més baix registrat (4 %, l'any 2019), i després ha tingut un ús relativament baix i poc constant (entre el 7 % i el 33 %). De tota manera, la línia de tendència al llarg dels anys pel que fa al català és globalment negativa.

FIGURA 1

Evolució de l'idioma utilitzat en els articles publicats a REIRE

FONT: Elaboració pròpia

El castellà s'ha mantingut en percentatges relativament alts, excepte l'any 2011, que va ser superat pel català. Aquest any, el català va representar més de la meitat dels articles publicats, de manera que destaca un augment significatiu en l'ús d'aquesta llengua.

Els anys 2018 i 2023 corresponen a un increment de l'ús de l'anglès i del català, respectivament. Aquestes variacions reflecteixen canvis en les preferències lingüístiques dels autors. Per entendre millor el repunt de l'ús de l'anglès, val a dir que l'any 2018 es va publicar a REIRE una secció especial dedicada a treballs relacionats amb la formació universitària en l'àmbit de l'economia. Aquesta secció va atraure contribucions en anglès, cosa que va fer augmentar la presència d'aquesta llengua en la revista.

És important tenir en compte que la interpretació de les dades pot estar parcialment esbiaixada, ja que hi ha articles signats per autors afiliats a institucions on el català no és una llengua oficial. En aquest sentit, és escaient recordar que a Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears el català és llengua oficial —conjuntament amb el castellà— en diverses institucions educatives (escoles d'educació infantil, primària i secundària, així com universitats i centres de formació professional). A Catalunya, per exemple, el sistema educatiu està estructurat de manera que el català és la llengua vehicular principal en totes les etapes educatives, des de l'educació infantil fins a la universitat (Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 2018). Al País Valencià, els pares poden triar la llengua d'escolarització dels seus fills, però hi ha una presència significativa del català en moltes escoles. A les Illes Balears, el català també és la llengua vehicular en la majoria dels centres educatius, cosa que n'assegura la presència en l'ensenyament.

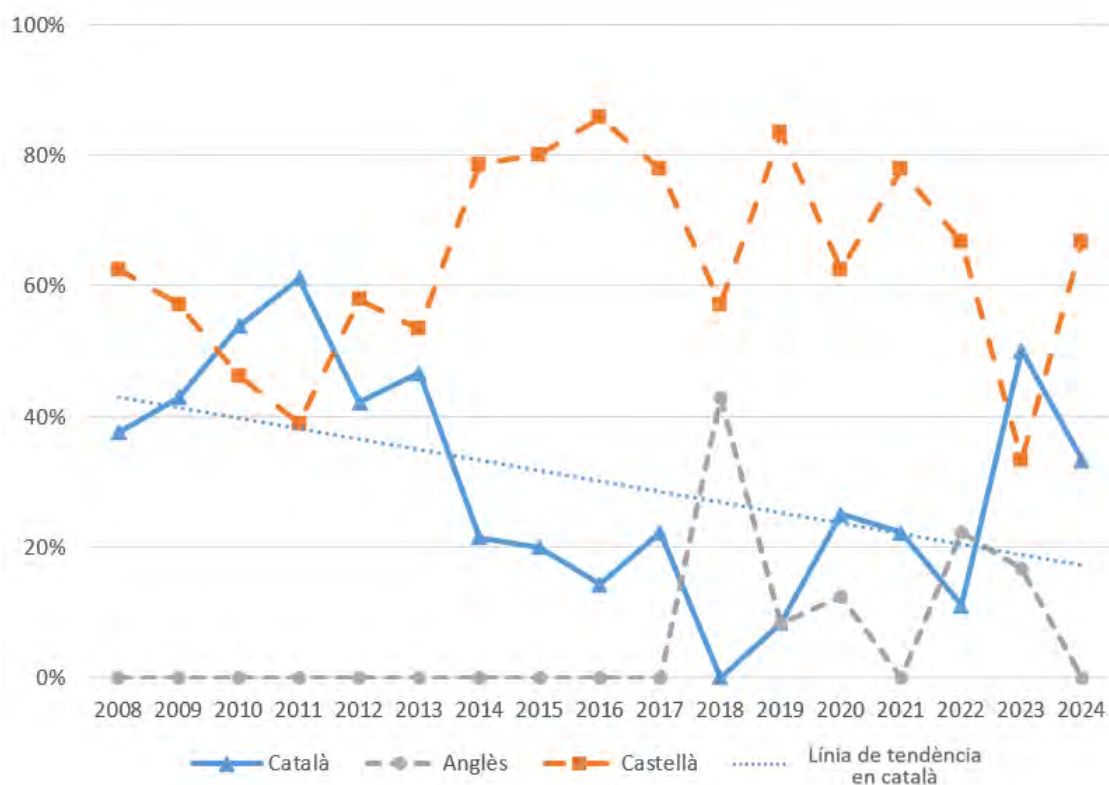
Pel que fa a les institucions d'educació superior, el català és àmpliament utilitzat en universitats com, per exemple, la Universitat de Barcelona, Autònoma de Barcelona, Politècnica de Catalunya, Pompeu Fabra, de València, d'Alacant i de les Illes Balears, entre d'altres. Aquestes universitats ofereixen una àmplia gamma de graus, màsters i doctorats en català, i promouen l'ús de la llengua en la recerca i la docència (Pons Parera, 2014). A més, institucions com l'Institut d'Estudis Catalans (IEC, 2004) treballen per establir la normativa de la llengua catalana i fomentar-ne l'ús en l'àmbit acadèmic.

Aquest context pot influir en la distribució dels idiomes utilitzats en les publicacions, pel fet que autors d'institucions que no tenen el català com a idioma oficial poden preferir o estar obligats a publicar en altres idiomes, com el castellà o l'anglès. Per tant, les tendències observades poden no reflectir completament l'ús del català en institucions on sí que és una llengua oficial. També succeeix, en algun cas, que autors han escrit en català malgrat signar amb la filiació d'una institució estrangera o sense el català com a llengua oficial. De tota manera, si l'anàlisi es fa només a partir dels articles signats per algun autor adscrit a alguna institució on el català és idioma oficial, les dades són molt similars a les comentades anteriorment. En tot cas, hi ha algunes diferències lleus que es mostren a la figura 2 i s'interpreten a continuació. En general, l'ús del català ha experimentat alts i baixos, amb una tendència general a la baixa després del 2011.

L'anglès ha començat a guanyar presència recentment, mentre que el castellà ha estat consistentment dominant.

FIGURA 2

Evolució de l'idioma utilitzat en els articles publicats a REIRE signats per autors d'institucions que tenen el català com a llengua oficial

FONT: Elaboració pròpia

Amb més detall, trobem que l'ús del català va augmentar significativament entre 2008 i 2011 i va arribar al punt màxim el 2011, amb un 61 %. Després del 2011, hi ha una tendència general a la baixa, amb algunes fluctuacions. El 2018, l'ús del català va ser nul. A partir del 2019 hi ha una recuperació parcial, amb un pic notable el 2023 (50 %), però torna a baixar el 2024.

Pel que fa a l'idioma anglès, no es va utilitzar fins al 2018 en les publicacions signades per autors d'institucions amb el català com a llengua oficial, quan va aparèixer amb un 43 %. Des de llavors, l'ús de l'anglès ha estat inconsistent, amb un pic el 2022 (22 %) i una presència notable el 2023 (17 %). En canvi, el castellà ha estat predominant al llarg dels anys, amb percentatges alts constants. Tot i algunes fluctuacions, l'ús del castellà es manté majoritari, amb un pic el 2019 (91 %) i una lleugera disminució el 2023 (33 %). Val a dir que aquestes dades contrasten amb la visió que hi ha del fet que el castellà també hauria d'augmentar en la difusió de la ciència (Cabezas Clavijo, 2010).

4. Conclusions i discussió

Des de revistes com REIRE (editada per l'IDP de la UB), i moltes altres també, es fa evident que la publicació científica en català està contribuint a la diversitat lingüística i cultural en la ciència. Aquesta contribució és fonamental per mantenir la riquesa de les llengües minoritàries en l'àmbit acadèmic. Tal com promou la Iniciativa de Hèlsinki sobre el multilingüisme en la comunicació acadèmica (Federation of Finnish Learned Societies et al., 2019), garantir un accés equitatiu al coneixement és essencial. Aquesta iniciativa fomenta la inclusió de perspectives diverses, per enriquir així el debat científic i acadèmic.

Pensem que l'ús del català també facilita la transferència de coneixement a contextos educatius específics del nostre entorn i permet que les investigacions i innovacions educatives siguin més rellevants i aplicables a les necessitats locals, cosa que millora la qualitat de l'educació. En aquest mateix sentit s'expressen Arenas-Castro et al. (2024), tot i que ells ho fan des del camp de la ciència, la tecnologia, l'enginyeria i la matemàtica (STEM, per les seves sigles en anglès).

La interpretació de les dades presentades s'ha d'entendre amb la repercussió que hi poden tenir diversos factors. Un d'ells és que REIRE no promou específicament l'ús de cap dels tres idiomes en l'enviament dels articles. Així, s'entén que són els autors els que lliurement decideixen en quin idioma es publicarà el seu article. La dominància de l'anglès com a llengua franca en la ciència pot limitar la visibilitat i l'impacte de les publicacions en català internacionalment (Bertranpetit i Busquets, 2023), fet que es reflecteix en la tendència negativa de l'ús del català a la revista REIRE des del 2012. Aquesta situació posa de manifest els desafiaments a què s'enfronten les publicacions en llengües minoritàries.

En alguns moments en què la revista ha sol·licitat la incorporació en determinades bases de dades per a la indexació dels seus articles, la resposta obtinguda és que convindria publicar més en anglès. Aquesta recomanació s'ha fet saber als coordinadors d'algunes seccions especials. Vistos els resultats, aquesta recomanació tampoc no ha tingut uns grans efectes, ja que la proporció d'articles en anglès no ha augmentat significativament.

L'ús del català a REIRE ha mostrat una tendència negativa des del 2012, amb un mínim del 4 % el 2019. Aquesta disminució reflecteix els desafiaments a què han de fer front les publicacions en llengües minoritàries en un context dominat per l'anglès. Tot i això, hi ha hagut repunts puntuals, com el més recent del 2023, que indiquen una possible revitalització. Aquests increments suggereixen que encara hi ha interès i voluntat per part dels autors de publicar en català, malgrat les dificultats.

Per promoure l'augment de la presència del català en la publicació científica, es podrien reforçar les estratègies de suport institucional (Casals Andreu, 2018) com, per exemple, augmentar la visibilitat de les revistes en català mitjançant incentius i recursos per als autors que optin per aquesta llengua. Recordem, com ja comentava Casanova i Roca (2023), que és preferible promoure la difusió de la recerca en la llengua nadiua dels autors no angloparlants que no pas limitar-se a traduir textos de l'anglès originats en contextos aliens als dels lectors potencials.

Malgrat tot, convé tenir en compte l'ús, cada cop més extensiu, d'eines de traducció automàtica en els exploradors d'Internet, fet que pot tenir diversos efectes quan els articles es publiquen en formats digitals que faciliten aquesta traducció:

- Accessibilitat i inclusió. La traducció automàtica permet que els articles publicats en llengües minoritàries, com el català, siguin accessibles a un públic més ampli (Steigerwald et al., 2022). Així es pot facilitar la inclusió de perspectives diverses i garantir un accés més equitatiu al coneixement.
- Visibilitat internacional. La traducció automàtica pot augmentar la visibilitat internacional dels articles publicats en català, ja que permet als investigadors d'altres països accedir i comprendre el contingut sense necessitat de conèixer la llengua original.
- Impacte en la recerca. L'ús de traducció automàtica pot facilitar la col·laboració internacional i l'intercanvi de coneixements, perquè els investigadors poden accedir a treballs publicats en diverses llengües. D'aquesta manera es pot enriquir la recerca i fomentar la diversitat de perspectives.
- Limitacions. Malgrat els avantatges, les eines de traducció automàtica encara presenten limitacions, com la manca de comprensió del context cultural i la precisió en la traducció de termes tècnics. Això requereix que es recordi insistentment als lectors que el text traduït pot no representar exactament el missatge original.

A més del que s'ha comentat, cal reconèixer que la ciència es beneficia de la diversitat de perspectives, incloent-hi la diversitat lingüística (Santanach Suñol, 2023; Steigerwald et al., 2022). És important recordar que no es tracta d'eliminar l'anglès com a llengua de comunicació científica, sinó de promoure un multilingüisme que valori totes les contribucions i faciliti la difusió del coneixement a un públic més ampli.

5. Bibliografia

- Arenas-Castro, H., Berdejo-Espinola, V., Chowdhury, S., Rodríguez-Contreras, A., James, A. R. M., Raja, N. B., Dunne, E. M., Bertolino, S., Emidio, N. B., Derez, C. M., Drobniak, S. M., Fulton, G. R., Henao-Diaz, L. F., Kaur, A., Kim, C. J. S., Lagisz, M., Medina, I., Mikula, P., Narayan, V. P., ... Amano, T. (2024). Academic publishing requires linguistically inclusive policies. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, 291(2018), 20232840. <https://doi.org/10.1098/rspb.2023.2840>
- Bertranpetit i Busquets, J. (2023). L'ús científic del català: Una llengua normalitzada dins un context científic madur. Dins N. Dols (cur.). *Usos socials del català: Informe de l'Institut d'Estudis Catalans*, 87-95. <https://doi.org/10.2436/15.7100.01.10>
- Cabezas Clavijo, Á. (2010). El español como idioma científico: Salto al vacío o salto a la red. *Apuntes de Ciencia y Tecnología*, 34, 11-13.
- Casals Andreu, D. (2018). Les llengües en la recerca universitària: Obtenció d'indicadors i estratègies de promoció del català en les publicacions. Dins M. A. Sànchez Fèrriz, i R. Mateu (cur.). *La ciència en català: des del segle XII fins avui*, 6, 43-50. <https://doi.org/10.2436/15.2503.02.47>
- Casanova i Roca, J. (2023). L'ús del català en la pràctica científica: on centrar l'acció. Dins N. Dols (cur.). *Usos socials del català: informe de l'Institut d'Estudis Catalans*, 97-98. <https://doi.org/10.2436/15.7100.01.11>
- Federation of Finnish Learned Societies, Committee for Public Information, Finnish Association for Scholarly Publishing, Universities Norway i European Network for Research Evaluation in the Social Sciences and the Humanities (2019). *Helsinki initiative on multilingualism in scholarly communication*. <https://doi.org/10.6084/M9.FIGSHARE.7887059>
- Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament (2018). *The language model of the Catalan education system. Language learning and use in a multilingual and multicultural educational environment*. https://repositori.educacio.gencat.cat/bitstream/handle/20.500.12694/230/the_language_model_of_the_catalan_education_system_2018.pdf?sequence=4
- Institut d'Estudis Catalans (2004). *Perspectives del segle XXI: recerca i país* [Declaració]. https://www.iec.cat/institucio/entrada.asp?c_epigraf_num=10057
- Martínez-Olmo, F., i González-Catalán, F. (2025). L'ús del català als articles en la *Revista d'Innovació i Recerca en Educació*: una anàlisi crítica. *Revista Catalana de Pedagogia*, 28, 113-124. <https://doi.org/10.2436/20.3007.01.228>

- Márquez, M. C., i Porras, A. M. (2020). Science communication in multiple languages is critical to its effectiveness. *Frontiers in Communication*, 5. <https://doi.org/10.3389/fcomm.2020.00031>
- Massaguer Comes, M., Flors-Mas, A., i Vila i Moreno, F. X. (2021). *Informe sobre la publicació de la recerca en català. Impacte de la política lingüística en el sistema universitari 2020*. Xarxa Vives d'Universitats. <https://www.vives.org/book/informe-sobre-la-publicacio-de-la-recerca-en-catala-impacte-de-la-politica-linguistica-en-el-sistema-universitari-2020/>
- Pons Parera, E. (2014). The position of Catalan in higher education in Catalonia. Dins F. X. Vila, i V. Bretxa (ed.). *Language policy in higher education* (p. 153-180). Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781783092765-009>
- Recerca i Universitats (2022). *El Departament de Recerca i Universitats posa en marxa el Pla d'enfortiment del català per consolidar-ne l'ús com a llengua pròpia en el sistema de coneixement*. Govern.cat. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/417847/departament-recerca-universitats-posa-marxa-pla-denfortiment-del-catala-consolidar-ne-lus-llengua-propia-sistema-coneixement>
- Santanach Suñol, J. (2023). Recerca, universitat i llengua catalana. *Terminàlia*, 28, 68-75. <https://doi.org/10.2436/20.2503.01.197>
- Sivertsen, G. (2018). Multilingüisme equilibrat en ciència. *BiD: Textos Universitaris de Biblioteconomia i Documentació*, 40. <https://doi.org/10.1344/BiD2018.40.24>
- Steigerwald, E., Ramírez-Castañeda, V., Brandt, D. Y. C., Báldi, A., Shapiro, J. T., Bowker, L., i Tarvin, R. D. (2022). Overcoming language barriers in academia: Machine translation tools and a vision for a multilingual future. *BioScience*, 72(10), 988-998. <https://doi.org/10.1093/biosci/biac062>
- Stockemer, D., i Wigginton, M. J. (2019). Publishing in English or another language: An inclusive study of scholar's language publication preferences in the natural, social and interdisciplinary sciences. *Scientometrics*, 118(2), 645-652. <https://doi.org/10.1007/s11192-018-2987-0>